

رشد اقتصادی

شاخص کلیدی مهم:

- دستیابی به متوسط رشد اقتصادی ۸ درصد
- تأمین ۳۵ درصد رشد اقتصادی ۸ درصد از محل بهره‌وری کل عوامل تولید

نکات مهم و برجسته

۱- تأکید بیشتر بر تأمین مالی تولید با ابزارهای تأمین مالی پروژه و بازار سرمایه
۲- تسهیل اعطای مجوزها
۳- ارتقای سهم اقتصاد دیجیتال
۴- مولدسازی و فروش دارایی‌ها در راستای تجهیز منابع و تقویت تأمین مالی
۵- اجازه به صندوق توسعه ملی برای

حمایت از ایجاد اشتغال، ایجاد کسب و کارهای خرد و کارگاه‌های کوچک

شاخص کلیدی مهم:

متوسط رشد سالانه اشتغال به میزان ۳٫۵ درصد (متوسط سالی یک میلیون شغل)

نکات مهم و برجسته:

۱- تقویت مؤسسات و شرکت‌های ارائه‌ دهنده خدمات توسعه کسب وکار
۲- توجه به مشاغل و کسب و کارهای

مهار تورم

به منظور تحقق «مهار تورم» به‌عنوان یکی از اهداف برنامه هفتم، بهبود روابط بین الملل از طریق دیپلماسی اقتصادی و نیز کنترل رشد نقدینگی به‌عنوان عامل مؤثر بر تورم در برنامه هفتم دیده شده که موارد زیر در خصوص رشد نقدینگی در برنامه هفتم پیش‌بینی شده است:

۱-افزایش اختیارات بانک مرکزی برای اعمال نظارت کامل و فراکریبر مؤسسات اعتباری
۲- ممنوعیت اعطای اعتبار جدید به بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیربانکی توسط بانک مرکزی بدون دریافت وثیقه
۳- ممنوعیت تکلیف به شبکه بانکی مبنی بر پرداخت تسهیلات، بخشش سود، جرایم ووجه التزام و تهاژت بدهی بانکی اشخاص و انتقال بدهی دولت به بانک مرکزی
۴- کنترل ترانزنامه بانک‌ها و مؤسسات اعتباری و اعمال قاعده روی سامانه‌های اعطای تسهیلات و تعهدات، تسهیلات و تعهدات کلان و اشخاص مرتبط.

اصلاح ساختار نظام بانکی

ناترازی بانک‌ها از جمله چالش‌های پیش روی کشوراست. موارد زیر در برنامه هفتم در این خصوص پیش‌بینی شده است (کاهش ناترازی بانک‌ها در پایان برنامه به ۲۰ درصد):

اصلاح ساختار بودجه

موضوع تحولی و تدابیر جدید: «اصلاحات ساختاری بودجه»:

۱-اصلاح شیوه بودجه‌ریزی (دو مرحله‌ای شدن تقدیم لایحه بودجه به منظور نظم بخشی و انسجام بودجه)
۲- ساختار رابطه مالی دولت با شرکت ملی نفت ایران (استفاده از سازکارهای رقابتی برای توسعه میادین جدید)
۳- تهیه و تنظیم لوایح بودجه در قالب سند‌های مالی میان مدت
۲ساله (امکان مدیریت بهینه منابع و مصارف)
۴- ایجاد نظام یکپارچه و هوشمند مدیریت مالی دولت برای اجرای سیاست تخصیص و پرداخت اعتباری بودجه به دستگاه‌های اجرایی و پرداخت به ذینفع نهایی با پیاده‌سازی استانداردهای آمارهای مالی و وظایف دولت (امکان مدیریت بهینه منابع و مصارف)
۵- اصلاح نظام مالیاتی به منظور تأمین مالی پایدار دولت از طریق:
افزایش تدریجی و سالانه نرخ مالیات بر ارزش افزوده تا ۱۳ درصد، مالیات‌ستانی هوشمند و متکی بر داده، ممنوعیت وضع هرگونه معافیت، تخفیف، ترجیح و غیره طی برنامه و کاهش تدریجی آنها به منظور گسترش عدالت مالیاتی و افزایش انگیزه استان‌ها در تجهیز منابع با اختصاص ۱۰ درصد از مالیات‌های وصولی مازاد بر رشد ۵۰ درصد برای استان‌هایی که درآمد مالیاتی سالانه آنها نسبت

توزیع فراوانی مواد لایحه برنامه هفتم توسعه در بخش‌های مختلف

گزارش

لایحه برنامه هفتم توسعه که طی روزهای گذشته ازسوی آیت‌الله سید ابراهیم رئیسی تقدیم مجلس شد، قرار است به‌عنوان سند بالادستی از سال جاری تا۱۴۰۶ نقش‌بازی کند. این درحالی است که به اعتقاد اغلب صاحب‌نظران، یکی از نقاط قوت این برنامه مسأله‌محوری و رفع ناترازی‌ها در اقتصاد است. در همین راستا سازمان برنامه و بودجه مهم‌ترین ویژگی‌ها و محورهای هرفصل را برشمرده است. در این گزارش رویکرد ۱۰ محوراقتصادی این لایحه را معرفی کرده‌ایم.

اصلاح صندوق‌های بازنشستگی

نوآوری:

۱- استقرار تدریجی نظام تأمین اجتماعی چندلایه با اولویت گروه‌های آسیب‌پذیر و در معرض خطر (زنان سرپرست خانوار، مادران باردار و شیرده، کودکان زیر ۶ سال و …)
۲- فراهم‌سازی زمینه‌های افزایش جمعیت تحت پوشش بیمه‌های اجتماعی و گسترش پوشش بیمه‌های اجتماعی به گروه‌های بیشتری از شاغلین از ۲۲ درصد به ۷۶ درصد
۳- بازنگری در قوانین ایثارگران به منظور برخورداری هدفمند و عادلانه گروه‌های مختلف ایثارگران از خدمات

نوآوری:

۱- اتخاذ سازکارهای مؤثر تشویقی و تنبیهی در کنترل رفتار برداشت بی‌رویه از منابع آب و حفاظت مؤثر و بهره‌برداری پایدار از منابع آب
۲- کاهش برداشت از آب‌های زیرزمینی به میزان ۱۲٫۵ میلیارد مترمکعب در سال جهت تعادل بخشی به این منابع از طریق تعدیل پروانه‌های بهره‌برداری جاه‌های مجاز و افزایش نظارت و ممانعت از برداشت‌های غیرمجاز
۳- تأمین آب صنایع، معادن و فضای سبز از طریق منابع آب غیرمتعارف به میزان بیش از یک میلیارد مترمکعب در سال با سرمایه‌گذاری بخش غیردولتی
۴- افزایش بهره‌وری آب کشاورزی از ۱٫۳۹ کیلوگرم محصول به مترمکعب آب به ۲٫۱ کیلوگرم محصول به مترمکعب آب با سازکارهای مشوق و بازدارنده در اجرای الگوی کشت بهینه، اصلاح و بهبود روش‌های آبیاری، کشت در محیط‌های کنترل‌شده با اعطای تسهیلات و یارانه هدفمند جهت تعدیل استفاده از آب
۵- تأمین حداکثری نیاز آب محیط زیست متناسب با شرایط آبی کشور و حفاظت از بیکره‌های آبی (رودخانه‌ها، تالاب‌ها و سواحل)
۶- تأمین آب شرب سالم و بهداشتی آحاد جامعه مطابق

ترانزیت و اقتصاد دریامحور

نوآوری:

یکی از نکات ممیز برنامه هفتم توسعه نسبت به سایر برنامه‌های پیشین، ابتنای آن براسناد مصوب آمایش سرزمین است که برای اولین بار در تاریخ نظام برنامه‌ریزی و مدیریت کشور این مهم اتفاق افتاده است. فرارگیری برنامه‌های توسعه برمدار آمایش سرزمین همواره یکی از حلقه‌های مفقوده نظام برنامه‌ریزی کشور بوده که این بار به مدد تصویب و ابلاغ سند ملی آمایش سرزمین و اسناد آمایش استان‌ها، نقشه راه توسعه سرزمینی ملی و استانی اعم از سازمان فضایی افق توسعه‌یافتگی، تخصص‌ها، راهبردها و سیاست‌های سرزمینی و قلمروهای مناسب و نامناسب استقرار جمعیت، فعالیت و زیرساخت؛ فراروی بخش‌ها قرار گرفته است. به عنوان نمونه در ماده ۶۲ لایحه پیشنهادی برنامه هفتم توسعه و در موضوع اقتصاد دریامحور، دولت مکلف به انجام اقدامات زیر به منظور مدیریت یکپارچه سواحل شده است:
۱- ارائه حمایت‌ها و مشوق‌ها برای ایجاد یا توسعه طرح‌های کسب وکار و ایجاد اشتغال با اولویت جمعیت فعال در این مناطق، تأمین آب مصرفی صنایع مستقردر استان‌های ساحلی جنوب کشور
۲- تأمین پایدار برق و گاز موردنیاز شهرک‌های صنعتی، شهرک‌های کشاورزی و مجتمع‌های شیلاتی و آبی‌پروری در این مناطق
۳- حفاظت از تنوع زیستی، احیا و بازسازی زیستگاه‌های حساس در این مناطق. همچنین در بند الف ماده ۶۲ وزارت نفت موظف است نسبت به رشد سالانه ۲۵ درصدی تولید و تحویل نفت کوره کم سولفور به شرکت‌های بانکرینگ و تسهیل فرایندهای واردات و تهیه سوخت براساس استانداردهای سوخت‌رسانی دریایی اقدام کند. در بند الف ماده ۴۸، دولت مکلف شده است کلان‌پروژه‌های اولویت‌دار ازجمله دالان‌های راهبردی ترانزیت ریلی، زنجیره اکتشاف و استخراج نفت و گاز و پتروپالایشگاه‌ها، قطار سریع‌السیر در مسیرهای طولانی

برنامه هفتم حل المسأله

رویکرد برنامه در دولت سیزدهم به سمت

مسأله محوری تغییر کرده است

تغییر رویکرد:

۱-عادلانه‌تر کردن برخورداری گروه‌های مختلف جامعه از یارانه‌های بیمه‌ای و حمایتی دولت
۲- ساماندهی معافیت‌های بیمه‌ای از طریق آزمون وسع
۳- ایجاد سازگار تنظیم‌گری بیمه‌های اجتماعی
۴- انجام اصلاحات سنجه‌ای یا پارامتریک در صندوق‌های بازنشستگی (شامل: افزایش سن و سابقه لازم برای بازنشستگی، تغییر نحوه محاسبه مستمری، اصلاح سنوات ارفاقی مشاغل سخت و زیان‌آور، تعیین حداقل سن لازم برای بازنشستگی)
۵- کاهش وابستگی صندوق‌های بازنشستگی به بودجه عمومی به میزان ۵ درصد.

نکات ممتاز و برجسته‌ای که نسبت به برنامه

ششم، در برنامه هفتم توسعه وجود دارد

۱- پیش‌بینی احکام لازم به منظور کاهش ناترازی صندوق‌های بازنشستگی
۲- استفاده از اظهارنامه مالیاتی برای تکمیل استحقاق‌سنجی خانوارها و افراد از طریق پایگاه اطلاعات رفاه ایرانیان برای برخورداری از حمایت‌ها و یارانه‌ها
۳- توجه ویژه به رفع چالش‌های صندوق‌های بازنشستگی
۴- خروج صندوق‌های بازنشستگی از نگاه‌داری به نحوی که در پایان برنامه، ۸۰ درصد دارایی‌های صندوق‌ها در قالب سهام غیرمردپرتی سودآور باشد.

الگوی استقرار جمعیت در سند آمایش سرزمین
۷- اصلاح تدریجی اقتصاد آب در کنار سیاست‌های غیرقیمتی برای افزایش بهره‌وری و مدیریت تقاضا و مصرف آب
۸- توسعه شبکه پایش کیفی و کاهش آلودگی منابع آب با اجرای سامانه‌های جمع‌آوری و تصفیه فاضلاب ایجاد ممنوعیت و سازکارهای بازدارنده آلوده‌سازی آب و تعیین جریمه برای آلوده‌کنندگان منابع آب
۹- مدیریت و کنترل سیلاب با انجام عملیات آبخیزداری و ساماندهی و لایروبی رودخانه‌ها
۱۰- کاهش مصرف آب از طریق بازتخصیص منابع آب سطحی و زیرزمینی مصرفی صنایع و فضای سبز و جایگزینی آن با منابع آب غیرمتعارف و نیز تغییر الگوی فضای سبز شهری
۱۱- تقویت دیپلماسی آب، پایش و مطالبه‌گری و دریافت قضاچه‌های کشور و اجرای طرح‌های مشترک آبی با کشورهای همجوار
۱۲- استقرار مدیریت یکپارچه، به‌هم پیوسته و مشارکتی آب
۱۳- تجمیع و اصلاح ساختار جمع‌آوری و مدیریت داده‌ها و اطلاعات آب و هوای کشور.

تغییر رویکرد:

۱- تمهید مدیریت به‌هم پیوسته منابع آب با تقویت شورای عالی آب و مدیریت مبتنی بر حوضه‌های آبریز
۲- اصلاح ساختار بخش آب، تفکیک وظایف

حاکمیتی و تصدیگری، انجام وظایف حاکمیتی توسط دولت و واگذاری وظایف تصدیگری به شرکت‌ها و تشکل‌های بهره‌بردار
۲- اصلاح تدریجی ساختار اقتصاد آب شرب و کشاورزی در اقلیم‌های مختلف آب و هوایی براساس الگوی مصرف
۴- حفاظت، مدیریت و بهره‌برداری پایدار از منابع آب با مشارکت تشکل‌های بهره‌بردار
۵- باز تخصیص آب و ایجاد تعادل بین منابع و مصارف آب
۶- ارتقای حکمرانی آب و کنترل برداشت‌های غیرمجاز از منابع آب
۷- بهبود نظام آمار و اطلاعات بخش آب
۸- جلوگیری از آلوده نمودن منابع آب سطحی و زیرزمینی.

نکات ممتاز و برجسته‌ای که نسبت به برنامه

ششم، در برنامه هفتم توسعه وجود دارد

۱- اصلاح ساختار حکمرانی آب با تقویت وظایف هماهنگی و سیاستگذاری شورای عالی آب و تفکیک وظایف حاکمیتی از وظایف تصدیگری و رفع هرگونه تعارض منافع در این زمینه
۲- اصلاح تدریجی ساختار اقتصاد آب به منظور کنترل مصرف آب
۳- استقرار مدیریت مشارکتی آب با ایجاد یا تقویت تشکل‌های بهره‌برداران در هریک از آبخوان‌های کشور
۴- ایجاد بازار مبادله آب‌های غیرمتعارف برای تشویق سرمایه‌گذاری در این زمینه.

نوآوری:

و پرمسافر، مهار آب‌های مشترک، شهرهای ساحلی و هوشمندسازی رازظرف سه ماه به تصویب برساند که بخش عمده‌ای از این کلان‌پروژه‌ها در سند ملی آمایش سرزمین مورد اشاره قرار گرفته است. با توجه به جایگاه بسیار تعیین‌کننده حفاظت محیط زیست به‌عنوان یکی از اصول هشتمگانه آمایش سرزمین، در قالب بند الف ماده ۲۲ در ذیل فصل اصلاح ساختار بودجه، مقرر شده است تمام طرح‌ها و پروژه‌های بزرگ و جدید توسعه‌ای، زیرساختی، تولیدی، خدماتی یا عمرانی تمام دستگاه‌های اجرایی، بخش خصوصی، تعاونی یا نهاد‌های عمومی غیردولتی، براساس شاخص‌ها و معیارهای محیط زیست که به تصویب شورای عالی حفاظت محیط زیست می‌رسد، توسط مشاوران ذی‌صلاح مورد ارزیابی قرار گیرد.

تغییر رویکرد:

در حوزه آمایش سرزمین، تغییر رویکرد صورت گرفته بر ابتنای نظام تدوین کلان‌پروژه‌های اولویت‌دار بر خطوط کلی اسناد آمایش سرزمین مهم‌ترین نکته قابل ذکر است.

نکات ممتاز و برجسته‌ای که نسبت به برنامه ششم، در برنامه هفتم توسعه وجود دارد

۱- رعایت جهت‌گیری‌ها و خطوط کلی اسناد آمایش سرزمین در بارگذاری جمعیت، فعالیت و زیرساخت در پهنه سرزمین
۲- هدایت جمعیت و فعالیت‌های آب‌بر و صادرات‌گرا به قلمروهای مستعد جنوب کشور در چهارچوب اسناد آمایش سرزمین و اسناد مدیریت یکپارچه سواحل
۳- توجه به طراحی و استقرار مکانیسم‌های اثربخش در جهت‌دهی به رفتار بازیگران و کنشگران در هدایت جمعیت و فعالیت به مناطق مستعد.